

شناسایی ابعاد اثرگذار بر ارتقاء فرهنگ دانشجویی در دانشگاه آزاد اسلامی (منطقه ۵)

اعظم نیکوکار^۱

امیرحسین محمدداودی^۲

نادرقلی قورچیان^۳

چکیده

هدف این پژوهش شناسایی ابعاد اثرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی است. روش پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه جمع‌آوری اطلاعات، توصیفی (پیمایشی) است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۵ است. حجم نمونه مطابق با فرمول کوکران ۳۶۴ نفر برآورد شد و برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تلفیقی شامل نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای و طبقه‌ای استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه ۹۱ عبارتی در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون K-S، تحلیل عاملی اکتشافی و فریدمن استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان داد که هشت بُعد فردی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، دینی، فناوری و بین‌المللی به عنوان ابعاد اثرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی هستند که میزان اثرات کلی این ابعاد برابر با ۶۸/۵۳ درصد بوده است. رتبه‌بندی ابعاد نیز ترتیب اولویت هر یک از آنها را به صورت زیر نشان داد: بُعد اقتصادی با رتبه میانگین ۵/۲۷. بُعد دینی با رتبه میانگین ۵. بُعد فناوری با رتبه میانگین ۴/۷۵. بُعد سیاسی با رتبه میانگین ۴/۷۴. بُعد فردی با رتبه میانگین ۴/۳۷. بُعد فرهنگی با رتبه میانگین ۴. بُعد بین‌المللی با رتبه میانگین ۳/۸۹. بُعد اجتماعی با رتبه میانگین ۳/۸۶.

کلیدواژه‌ها

فرهنگ دانشجویی، مدل مفهومی، ارتقاء.

^۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

Email:nico_502000@yahoo.com

^۲. گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه، ساوه، ایران (نویسنده مسئول)

Email:Adavoudi838@yahoo.com

^۳. گروه مدیریت آموزشی، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات،

Email:naghourchian@yahoo.com

تهران، ایران

این مقاله از رساله دکتری استخراج شده است.

پذیرش نهایی ۱۳۹۴/۱۱/۲۷

تاریخ دریافت ۱۳۹۴/۱۰/۱۹

طرح مسأله

دانشگاه در عصر کنونی یکی از بزرگترین کانونهای آزاد اندیشی و جایگاه تجلی، پرورش و تعالی افکار انسان است. در دانشگاه است که آینده هر کشوری به دست صاحبان علم و پژوهشگران شکل می‌پذیرد. بنابر این، جای هیچ تردیدی نیست که دانشگاه و دانشگاهیان سهم عظیمی در تعالی فرهنگ و استحکام بخشیدن به زیرساختهای تمدن یک کشور دارند. بنابراین، دانشگاه وظیفه خطیر فرهنگ سازی و انتقال فرهنگ مطلوب به دانشجویان را بر عهده دارد. از چنین نهاد مقدسی که رسالت سنگینی بر دوش دارد، انتظار می‌رود که در زمینه رشد و پرورش، تزکیه دانشجویان، گسترش فضای معنوی و روحانی، رشد فضایل اخلاقی و مقابله با ترویج افکار و عقاید انحرافی و تهاجمات فرهنگی، همچنین ایجاد بستری مناسب برای بهره‌گیری مطلوب از ظرفیتهای دانشجویی در عرصه‌های مختلف فرهنگی به ایفای نقش بپردازد. چرا که مرور مطالعات حاکی از آن است که فرهنگ و عوامل مرتبط با آن در نظام آموزش دانشگاهی، رضایت دانشجویان را در ابعادی همچون مشارکت، سازگاری و ثبات (اپرتی ۱ و همکاران، ۲۰۱۴) را به همراه داشته و همچنین در استفاده دانشجویان از تفکر انتقادی تاثیر زیادی داشته است (مانالو، ۲ و همکاران، ۲۰۱۳). بنابراین مدرسان نظام آموزش دانشگاهی باید روش‌ها و دیدگاه‌های مختلفی را در نحوه تدریس‌شان بگنجانند و به فراگیران کمک کنند تا به فرهنگ جهانی بپیوندند. حتی پیشنهاد شده است که مدرسان از اسناد چند فرهنگی در درس‌های‌شان استفاده کنند و تشویق شوند تا در برابر تفاوت‌های فرهنگی دیدگاه مثبتی در پیش بگیرند و از کتب چند فرهنگی با کیفیت بالا بهره ببرند، دستورالعمل‌های موثر در نظر بگیرند، کتاب‌ها را طبق مواد آموزشی استفاده نمایند و با جامعه ملی و جهانی همسو باشند (ایوای، ۳، ۲۰۱۵). اسمرک، ۴ (۲۰۱۰) معتقد است: از آنجا که سازمان دانشگاه، سازمان پیچیده‌ای است که - "فضاهای فرهنگی متقاطع و متعددی" در شکل‌گیری فرهنگ آن نقش دارند - به تصویر کشیدن این فضاهای متعدد و متقاطع، نقش موثری به ارتقاء فهم ما از مقوله فرهنگ در دانشگاه ایفا می‌نماید (امبری، ۱۳۸۹).

فرهنگ دانشگاهی، ویژگیهای خاص خود را دارد که زندگی دانشجویی از آن سرشار می‌شود و در این راستا دانشجویان، منش و اخلاق علمی را درونی می‌سازند، هویت‌های متمایزی

1. Uprety
2. Manalo
3. Iwai
4. Smerok

می‌یابند و تجربه‌های تازه‌ای از سلوک ذهنی، منزلتی و اجتماعی در پیش می‌گیرند. دیسیپلین‌هایی مانند انضباط فکری، جستجوی بیطرفانه حقیقت، وفاداری به آن، شهروندی مدرن، ارتباط خلاق با جامعه و پاسخگویی اجتماعی را مشق می‌کنند، از طریق هنجارهای علمی مانند گرامر، اشتراک‌گرایی، بی‌طرفی و شک‌سازمان یافته، فرایند مجددی از اجتماعی شدن را طی می‌کنند. با روال‌ها و قواعد اجتماع علمی مانند شناسایی و تأیید و مبادله و ویژگی‌های انسانی آکادمیک خو می‌گیرند، تغییراتی شناختی، انگیزشی، رفتاری و ارتباطی در آنها پدید می‌آید، تصورشان از خود و از محیط، و الگوهای ارزیابی و قضاوت آنها متحول می‌شود، قادر به تولید روابط اجتماعی تازه‌ای می‌شوند، ایجاد گروه‌ها و شرکت در آنها را یاد می‌گیرند، مهارت‌ها و سبک زندگی آنها توسعه می‌یابد و توانایی سازگاری فعال با تغییرات محیط، تفکر انتقادی، خود اثربخشی، حل مسأله، کارگروهی، فهم فرهنگی، شناخت زمینه‌های اجتماعی، علائق ارتباطی و رهاسازی خود و تعهد و اخلاق حرفه‌ای در آنها ارتقاء پیدا می‌کند. دانشجویان با شرکت در زندگی و فرهنگ دانشگاهی و تعاملات اجتماع علمی، ارزشهای جهانشمول اخلاق علمی مانند محو نکردن رد پای اکتشافات دیگران، پرکاری علمی، همکاری جمعی، صداقت و انصاف علمی، داد و ستد علمی، و پرهیز از پیش‌داوری را تجربه می‌کنند. فرهنگ دانشجویی، یک مفهوم چند بعدی و پیچیده در ارتباط با هنجارهای حاکم بر رفتار و روابط دانشجویان در عرصه آموزش عالی و دانشگاه‌ها است که با چگونگی و شیوه عمل دانشجویان جامعه پیوند تنگاتنگ دارد و در بسیاری از موارد به ایجاد وجوه تمایز بین این قشر و سایر اقشار می‌انجامد.

پژوهش‌های مختلفی درباره موضوع پژوهش انجام شده است که از بین آنها مهدوی‌نژاد و ستوده‌اصل (۱۳۹۲) پژوهشی را با هدف تعیین و تبیین نقش اعضای هیئت علمی بر فرهنگ مطلوب دانشجویی انجام دادند. نتایج به دست آمده نشان داد از بین مولفه‌های تاثیرگذار بر فرهنگ مطلوب دانشجویی، سهم اعضای هیئت علمی، از همه برجسته‌تر است و سهم دیگر عوامل عبارت است از: محتوای آموزشی، محیط آموزشی، عوامل دانشجویی و کیفیت تدریس. نتایج تحقیق همچنین نشان داد از بین عوامل مرتبط با عضو هیئت علمی، ویژگی‌های شخصیتی و اخلاقی مدرس نقش مهمتری در این مسئله ایفا می‌کنند. مذبوحی و ملکی (۱۳۹۱) پژوهشی با عنوان الگوی مطلوب فرهنگ دانشجویی در قرآن انجام داده‌اند. هدف محققان، پاسخ به این سوال بوده است که الگوی مطلوب فرهنگ دانشجویی از منظر قرآن کریم چیست؟ یافته‌های به دست آمده از تحقیق نشان داد که مولفه‌های اساسی برای فرهنگ دانشجویی مستخرج از قرآن عبارتند از: آشنایی، انس و الفت با قرآن، تعقل و اندیشه‌ورزی، مسئولیت‌پذیری فردی و

اجتماعی، توجه به نقش دوستان، اجتماع و تاثیر ارزشمند علم و آگاهی در فرهنگ سازی. اپرتی^۱ و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی به بررسی رابطه بین فرهنگ دانشگاهی و رضایت دانشجویان پرداخته‌اند. جامعه آماری پژوهش را ۲۵۱ نفر از دانشجویان دانشگاه کاتماندو واقع در نپال تشکیل داده‌اند. نتایج پژوهش نشان داده است که فرهنگ دانشگاهی در ابعاد مشارکت، سازگاری و ثبات رابطه بسیار قوی با میزان رضایت دانشجویان مورد مطالعه داشته است. نتو^۲ (۲۰۱۲) در رساله دکتری خود به بررسی رابطه بین هوش هیجانی هوش مدیر و فرهنگ نظام آموزشی با موفقیت فراگیران در ایالت ویرجینیا پرداخته است. نتایج پژوهش نشان داده است که هوش هیجانی مدیران به طور قابل توجهی با فرهنگ نظام آموزشی در ارتباط است و با پیشرفت تحصیلی فراگیران ارتباط دارد و به طور قابل توجهی پیش‌بینی کننده پیشرفت تحصیلی فراگیران است.

بدیهی است فرهنگ دانشجو پدیده‌ای ذاتی نیست. فرهنگ دانشجو ارزش‌ها و هنجارهایی است که دانشجویان از آن پیروی می‌کنند و به عنوان یک گروه اجتماعی آن ارزش‌ها را به همراه خود به سایرین منتقل می‌کنند و بدین ترتیب از فرهنگ بزرگتر (ملی و حرفه‌ای) تمایز پیدا می‌کنند. دانشجویان دانشگاه‌ها طی دوران تحصیل و زندگی دانشجویی رسوم، اعتقادات، دانش و معرفت، فنون و تکنولوژی و ارزشهای تعریف شده و متداول در حوزه دانشگاه را فرا می‌گیرند و با درونی کردن آنها، فرهنگ دانشجویی را شکل می‌دهند. از آنجا که دانشگاهها محور و مدار توسعه در جوامع امروزی هستند، بررسی و شناخت مسائل فرهنگی و اجتماعی و آموزشی آنها از اهمیت بسزایی برخوردار است. و با توجه به اینکه بسیاری از پژوهشهایی که در فرهنگ دانشگاهی صورت گرفته بیشتر بر مطالعه فرهنگ استادان و مدیران دانشگاهی است، و عضو فعال این عرصه یعنی "دانشجویان" به عنوان سرمایه‌های فرهنگی از نظر دور نگه داشته شده‌اند، و در عین حال که پژوهشها حاکی از این است که در زمینه فرهنگ دانشجویی تاکنون تحقیقی منسجم ارایه نگردیده است و با توجه به تحقیقات صورت گرفته در این زمینه، فرهنگ دانشجویی متاثر از فرهنگ دانشگاه در مقایسه با جوامع پیشرفته در شرایط موجود که اقتدارگرایانه، غیر مشارکتی، انعطاف ناپذیر، استاد محور و غیربازتابی، و مخالف فردیت و نیازهای فردی..... می‌باشد (فاضلی، ۱۳۸۲) و اینکه فرهنگ دانشگاهی ایران موانع جدی در راه یادگیری دانشجویان ایجاد می‌کند و محیط آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌های ایران محیطی «ترغیب کننده» و «طالب» یادگیری و آموزش و پژوهش نیست. (فاضلی، ۱۳۸۲). اگر دانشجویان در دانشگاه نتوانند از نظر فرهنگی و اجتماعی ارتقاء پیدا کنند و به نیازها و خلاءهای فرهنگی و

1. Uprety
2. Noe

اجتماعی شان در دانشگاه ها پاسخ داده نشود در کدام بستر و نهاد میتوان انتظار افزایش حس مشارکت جویی، قانون پذیری، اعتماد به نفس، مسولیت پذیری، تعالی معنوی و آگاهی و اطلاعات و سرمایه فرهنگی را به عنوان شهروند حرفه ای را داشت؟ لذا وقتی قشر دانشگاهی ما که جزء قشر فرهیخته و تاثیر گذار جامعه است به بلوغ فکری و فرهنگی و اجتماعی نرسد نمی تواند انجام رسالت امروزی را از دانشجو به عنوان قشر فرهیخته جامعه انتظار داشت و بالتبع وضعیت مناسب فرهنگی و اجتماعی فعال و خلاق را از جامعه نمی توان متصور بود. (کلدی، فلاح مین باشی، ۱۳۸۸)

غفلت از کارکرد فرهنگی دانشگاه و تکیه زیاد بر کارکرد سیاسی یکی از مسائل مبتلا به دانشگاههای ماست، این امر نه تنها ما را در زمینه آموزشی به نقطه رضایت بخشی نرسانده است، سبب غفلت از فعالیتهای فرهنگی در دانشگاه هم شده است. از آنجا که موفقیت در امر آموزش دانشگاهی بستگی زیادی به فضای فرهنگی دانشگاهها دارد، ضرورت بازبینی در این موضوع به شدت احساس می شود. (افشانی و احمدی، ۱۳۸۸). اما دانشگاه از چه مجرای می تواند این رسالت خود را انجام دهد؟ به نظر می رسد این مجرا چیزی نیست جز خروجی های دانشگاه که همانا دانشجویان هستند. به بیان دیگر، این دانشجویان و دانش آموختگان دانشگاهی هستند که بعد از فراغت از تحصیل باید بتوانند بسیاری از رسالت هایی که در بالا برای دانشگاه بر شمرده شد را بر دوش بکشند و در جهت هویت بخشی به جامعه و نوآوری در آن بکوشند. در واقع، دانشگاه باید بتواند ارزش ها، نگرش ها، و هنجارهای مورد نیاز جامعه و نسل های بعدی را در دانشجویان درونی کند و آنها را افرادی خلاق، نوآور، آینده نگر و با دیدی گسترده و در عین حال پایبند و دغدغه مند نسبت به میراث فرهنگی و دینی کشور خود تربیت کند و مهارت های لازم را در آنها به وجود آورد. در واقع، در صورتی می توان دانشگاه را موفق ارزیابی کرد که ارزش ها، نگرش ها، دانش ها و مهارت های لازم را برای به دوش کشیدن این رسالت ها به دانشجویان منتقل کند و آنها را برای پذیرفتن مسئولیت ها در جامعه آماده کند. در این پژوهش، سوال اصلی آن است که ابعاد اثرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۵ کدامند و سهم هر یک از آنها چگونه است؟

روش پژوهش

نوع پژوهش: از نظر هدف، این پژوهش کاربردی است. از نظر شیوه جمع آوری اطلاعات، توصیفی (پیمایشی) است.

جامعه آماری، نمونه و روش نمونه گیری: جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان مقطع

کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۵ می‌باشد که تعداد آنها برابر با ۱۱۳۸۲ نفر است. برای نمونه‌گیری از روش تلفیقی شامل نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای و طبقه‌ای استفاده شده است. برای این منظور، ابتدا دانشگاه‌های منطقه ۵ استان مرکزی برحسب اندازه‌شان به ۴ دانشگاه جامع، بسیار بزرگ، بزرگ و متوسط تقسیم شده و سپس از بین آنها، تعداد ۵ واحد دانشگاهی (دانشگاه ساوه و دانشگاه اراک به عنوان دو دانشگاه جامع، دانشگاه نراق به عنوان دانشگاه بسیار بزرگ، دانشگاه آشتیان به عنوان دانشگاه بزرگ و دانشگاه فراهان به عنوان دانشگاه متوسط) به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس آمار تعداد دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه مذکور از طریق مراجعه به دبیرخانه منطقه ۵ استان مرکزی استخراج گردید که تعداد کل آنها برابر با ۷۱۸۸ نفر گزارش شد و بر اساس فرمول «کوکران» مشخص شد که تعداد ۳۶۴ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد، به عنوان نمونه، معرف جامعه پژوهش خواهند بود. در نهایت نیز این تعداد برحسب اندازه دانشگاهی به روش تصادفی طبقه‌ای از بین جامعه آماری انتخاب شده‌اند. مشخصات نمونه‌ها در جدول شماره ۱ درج گردیده است.

جدول ۱: توزیع جامعه و نمونه پژوهش (در بخش کمی) برحسب اندازه دانشگاهی

دانشگاه	دانشجویان کارشناسی ارشد	
	جامعه	نمونه
دانشگاه ساوه	۱۰۲۳	۵۲
دانشگاه اراک	۳۶۳۶	۱۸۴
دانشگاه نراق	۱۶۸۹	۸۶
دانشگاه آشتیان	۷۵۳	۳۸
دانشگاه فراهان	۸۷	۴
جمع	۷۱۸۸	۳۶۴

ابزار جمع‌آوری داده‌ها: برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز در این پژوهش، با مطالعه مبانی نظری و پیشینه پژوهش‌های انجام شده، از پرسشنامه محقق‌ساخته استفاده شده است. این پرسشنامه بر مبنای مقیاس ۵ گزینه‌ای است و شامل ۸ بُعد و ۹۱ گویه است. برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی تشخیصی (همگرا و واگرا) استفاده شده است. همانطور که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود، مقدار میانگین واریانس استخراج شده (AVE) به دست آمده در ابعاد هشتگانه از مقدار قابل قبول (۰/۵) بالاتر می‌باشد و این امر موید آن است که روایی همگرایی پرسشنامه پژوهش در حد قابل قبول و مورد تایید است.

جدول ۲: نتایج بارهای عاملی و میانگین واریانس استخراج شده برای ابعاد

نتیجه	سطح قابل قبول	میانگین واریانس استخراج شده (AVE)	ابعاد
قابل قبول	بالاتر از ۰/۵	0.780	بُعد فردی
قابل قبول	بالاتر از ۰/۵	0.959	بُعد فرهنگی
قابل قبول	بالاتر از ۰/۵	0.950	بُعد اجتماعی
قابل قبول	بالاتر از ۰/۵	0.789	بُعد سیاسی
قابل قبول	بالاتر از ۰/۵	0.871	بُعد اقتصادی
قابل قبول	بالاتر از ۰/۵	0.765	بُعد دینی
قابل قبول	بالاتر از ۰/۵	0.833	بُعد فناوری
قابل قبول	بالاتر از ۰/۵	0.743	بُعد بین‌المللی

همانطور که در ماتریس به دست آمده (جدول شماره ۳) نیز مشاهده می‌شود، مقدار جذر AVE هر بُعد از ضرایب همبستگی آن با بُدهای دیگر بیشتر شده است که این امر، حاکی از قابل قبول بودن روایی و اگرایی ابعاد هشتگانه مدل ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان می‌باشد.

جدول ۳: ماتریس مقایسه جذر AVE و ضرایب همبستگی ابعاد (روایی و اگرایی)

ابعاد	بُعد فردی	بُعد فرهنگی	بُعد اجتماعی	بُعد سیاسی	بُعد اقتصادی	بُعد دینی	بُعد فناوری	بُعد بین‌المللی
بُعد فردی	۰/۸۸۳							
بُعد فرهنگی	0.975	۰/۹۷۹						
بُعد اجتماعی	0.962	0.780	۰/۹۷۴					
بُعد سیاسی	0.759	0.657	0.646	۰/۸۸۸				
بُعد اقتصادی	0.744	0.688	0.684	0.852	۰/۹۳۳			
بُعد دینی	0.769	0.717	0.712	0.867	0.680	۰/۸۷۴		
بُعد فناوری	0.712	0.660	0.642	0.825	0.761	0.745	۰/۹۱۲	
بُعد بین‌المللی	0.702	0.796	0.679	0.698	0.742	0.760	0.726	۰/۸۶۱

پایایی پرسشنامه نیز از طریق محاسبه آلفای کرونباخ به واسطه نرم‌افزار آماری SPSS محاسبه گردیده است و ضرایب آلفای کرونباخ برای ابعاد به شرح جدول شماره ۴ برآورد گردید و همانطور که مشاهده می‌شود، مقدار تمامی اعداد به دست آمده، به دلیل آنکه بالاتر از ۰/۷ می‌باشند، نشان دهنده همسانی درونی و اعتبار پرسشنامه پژوهش می‌باشد.

جدول ۴: ضرایب پایایی ابزار پژوهش

ابعاد	آلفای کرونباخ	ابعاد	آلفای کرونباخ	آلفای کلی
بُعد فردی	.974	بُعد اقتصادی	.986	.995
بُعد فرهنگی	.994	بُعد دینی	.979	
بُعد اجتماعی	.996	بُعد فناوری	.966	
بُعد سیاسی	.976	بُعد بین‌المللی	.961	

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها: برای تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه و متناسب با سوالات تحقیق از آزمون ضریب آلفای کرونباخ، میانگین واریانس استخراج شده (AVE)، جذر AVE، آزمون کولمگروف اسمیرنوف (K-S)، آزمون تحلیل عاملی اکتشافی و و فریدمن از طریق نرم‌افزارهای آماری SPSS و Smart-PLS استفاده شده است.

یافته‌ها

بررسی نرمال یا غیرنرمال بودن داده‌ها

جدول ۵: نتایج آزمون K-S

ابعاد	K-S	Sig	ابعاد	K-S	Sig
بُعد فردی	۱/۴۶	۰/۱۵۱	بُعد اقتصادی	۱/۷۰	۰/۳۰۶
بُعد فرهنگی	۱/۲۳	۰/۲۲۳	بُعد دینی	۱/۶۸	۰/۳۱۸
بُعد اجتماعی	۱	۰/۱۲۷	بُعد فناوری	۱/۶۲	۰/۱۶۹
بُعد سیاسی	۱/۸۴	۰/۳۲۴	بُعد بین‌المللی	۱/۱۵	۰/۱۰۱

با توجه به جدول ۵ سطح معنی‌داری‌های به دست آمده در هر دو وضعیت موجود و مطلوب بزرگتر از ۰/۰۵ می‌باشد و این امر نشان دهنده آن است که داده‌های پژوهش از ویژگی نرمال بودن تبعیت می‌کنند و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک برای تحلیل داده‌ها استفاده کرد. سوال پژوهش: ابعاد اثرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی

منطقه ۵ کدامند و سهم هر یک از آنها چگونه است؟

جدول ۶: نتایج آزمون بارتلت و کومو

.864	KMO	
3.998	کای اسکوئر	بارتلت
4095	درجه آزادی	
.000	سطح معناداری	

با توجه به جدول شماره ۶ مقدار KMO برابر با $0/864$ است و سطح معناداری آزمون بارتلت که کوچکتر از $0/05$ است، داده‌ها برای اجرای تحلیل عاملی مناسب می‌باشند. جدول ۷: مقادیر ارزش ویژه، درصد واریانس و درصد واریانس تراکمی عوامل هشت‌گانه

ابعاد	مقادیر ویژه			مقادیر ویژه			مقادیر ویژه		
	جمع	واریانس درصد	تراکمی درصد	جمع	واریانس درصد	تراکمی درصد	جمع	واریانس درصد	تراکمی درصد
۱	42.66	46.88	46.88	16.80	18.46	18.46	42.66	46.88	46.88
۲	7	7.78	54.67	10.94	12	30.49	7	7.78	54.67
۳	4.47	4.91	59.59	9.85	10.83	41.32	4.47	4.91	59.59
۴	2.92	3.21	62.80	8.54	9.38	50.71	2.92	3.21	62.80
۵	2.62	2.88	65.68	5.74	6.31	57	2.62	2.88	65.68
۶	2.27	2.50	68.19	3.81	4.19	61.22	2.27	2.50	68.19
۷	1.52	1.67	69.87	3.47	3.81	65	1.52	1.67	69.87
۸	1.45	1.59	71.47	3.17	3.49	68.53	1.45	1.59	71.47

با توجه به جدول شماره ۸ نتایج حاصل از تحلیل عاملی بر روی پاسخ‌های ۳۶۴ نفر از دانشجویان، هشت بُعد را به عنوان ابعاد اثرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۵ نشان می‌دهد که $68/53$ درصد کل واریانس توسط این هشت عامل تبیین می‌شود.

جدول ۸: بارهای عاملی ابعاد اثرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان پس از چرخش عامل‌ها و سهم هر یک از آنها

درصد از کل عامل‌ها درصد واریانس تیین شده	مقدار ویژه	گویه	نمره عاملی	ابعاد	
۲۷	۱۸/۴۶	۱۸/۴۶	۱. خروج از انزوای طلبی	۰/۵۷۴	بعد فردی
			۲. خروج از فردگرایی	۰/۵۴۴	
			۳. حفظ هویت غنی ایرانی/اسلامی	۰/۴۰۴	
			۴. آگاهی از علایق شغلی و شخصی و اولویت‌های آن	۰/۶۷۱	
			۵. شناخت خود و تعادل بین ابعاد مختلف شخصیت	۰/۶۵۰	
			۶. نظم فکری و خودتنظیم‌کنندگی	۰/۴۱۸	
			۷. آگاهی از عواطف، هیجانات وابستگی‌ها و استعدادهای خود	۰/۷۳۹	
			۸. تمایل دانشجو به ارائه ایده‌های نوین	۰/۸۴۷	
			۹. آگاهی از نیازهای ارضا نشده خود	۰/۴۰۲	
			۱۰. علاقمندی به روبرو شدن با موقعیتهای مبهم و پیچیده (تحمل ابهام)	۰/۵۸۰	
			۱۱. الگوپذیری صحیح	۰/۴۸۲	
۱۲. بروز رفتارهای عقلایی، آزاداندیشی و خردورزی	۰/۶۵۶	بعد فرهنگی			
۱۳. تلاش در جهت انتقال و حفظ فرهنگ جامعه و جلوگیری از گسست فرهنگی	۰/۵۲۸				
۱۴. توجه و پابندی به ارزش‌ها و هنجارهای انسانی	۰/۷۱۸				
۱۵. بها دادن به دستاوردها، آثار و میراث فرهنگی	۰/۷۱۳				
۱۶. علاقه به زندگی قهرمانان و اسطوره‌های نامی کشور	۰/۴۱۰				
۱۷. اعتقاد به زبان و ادب فارسی به عنوان مظهر هنر و وحدت ملی	۰/۵۰۷				
۱۸. برخورد مناسب و محترمانه با فرهنگ سایر اقوام و ملل	۰/۴۳۸				
۱۹. روحیه عدالت خواهی	۰/۵۱۱				
۲۰. آگاهی و توجه به ارزش‌های مشترک بین‌المللی	۰/۴۸۴				
۲۱. آشنایی با حقوق شهروندی	۰/۶۰۱		بعد اجتماعی		
۲۲. احساس وظیفه نسبت به سایر شهروندان	۰/۴۸۱				
۲۳. آگاهی از قوانین و مقررات اجتماعی	۰/۷۲۹				
۲۴. آگاهی از تاثیر اعمال فردی بر روی خود، خانواده و	۰/۵۳۳				
۱۶	۱۰/۸۳	۴۱/۳۲			
۱۷/۵	۱۲	۳۰/۴۹			

			جامعه		
			۲۵. توانایی خلق و ایجاد تغییرات اجتماعی مطلوب	۰/۴۳۸	
			۲۶. تمایل و علاقه به تشکیل خانواده	۰/۶۰۸	
			۲۷. توانایی ایفای نقش جنسیتی (زن یا مرد بودن)	۰/۶۲۱	
			۲۸. احساس مسئولیت نسبت به آینده و نسلهای بعدی	۰/۵۹۲	
			۲۹. انعطاف پذیری در ارتباط با دیگران	۰/۴۴۳	
			۳۰. توانایی انتقال نقطه نظرات	۰/۵۵۳	
			۳۱. مهارت پایان دادن گفتگو با یک احساس خوشایند دوطرفه	۰/۶۰۱	
			۳۲. فروتنی و تواضع در برخورد با دیگران	۰/۴۲۸	
			۳۳. توانایی گوش دادن به دیگران	۰/۵۲۲	
			۳۴. توانایی شنیدن دیدگاهها و نقطه نظرات مثبت و منفی دیگران	۰/۶۶۲	
			۳۵. احترام به قانون و نظم عمومی (قانون مداری)	۰/۶۹۲	
			۳۶. توانایی درک دانشجوی از منافع ملی و جایگاه کشور در جامعه جهانی	۰/۴۲۱	
			۳۷. بها دادن به امنیت و آسایش اجتماعی کشور	۰/۶۲۸	
			۳۸. احترام دانشجوی به حکومت و حاکمیت در کشور	۰/۶۴۵	
			۳۹. احترام به مظاهر سیاسی/اجتماعی کشور همچون پرچم، زبان، اسطوره‌ها، سرود ملی، جشنها، مناسبت‌ها و ...	۰/۷۱۷	
			۴۰. علاقه به مشارکت در فعالیتهای سیاسی (ملی و بین‌المللی)	۰/۸۰۵	
			۴۱. آگاهی از نظام سیاسی بدون سوگیری حزبی	۰/۵۱۹	
			۴۲. حمایت از افراد شایسته در انتخابات (اعم از دانشجویی، مجلس و ریاست جمهوری و...)	۰/۶۵۲	
			۴۳. دفاع از مظلومین	۰/۷۱۴	
			۴۴. آگاهی و تجزیه و تحلیل حوادث و رویدادهای روز جامعه و دولت	۰/۶۴۳	
			۴۵. حمایت از صلح جهانی یا تفاهم بین‌المللی	۰/۶۷۳	
			۴۶. توانایی در شناخت فرصت‌ها و تهدیدهای سیاسی	۰/۵۸۳	
۱۴	۷۸/۶	۵۰/۷۱			بعد سیاسی

۵	۶/۳۱	۵۷	۴۷. توانایی تجزیه و تحلیل مسائل روز (اقتصادی)	۰/۵۸۸	مباحث اقتصادی
			۴۸. تلاش در جهت رشد و خودکفایی اقتصادی کشور	۰/۷۴۴	
			۴۹. آگاهی نسبت به محدودیت منابع و استفاده صحیح از آن (برای جلوگیری از اسراف)	۰/۷۳۲	
			۵۰. آگاهی از مالکیت خصوصی و عمومی	۰/۷۳۷	
			۵۱. باور به کسب درآمد حلال	۰/۶۶۵	
			۵۲. آشنایی با مهارت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینی	۰/۷۶۱	
			۵۳. رعایت اصول اخلاقی در زندگی شغلی	۰/۷۲۵	
			۵۴. درک مثبت از کار و وجدان کاری	۰/۷۷۰	
			۵۵. صداقت و درستی در کار	۰/۷۵۲	
			۵۶. تعهد حرفه‌ای	۰/۷۱۸	
			۵۷. آشنایی با فرصت‌ها و نیازهای شغلی بازار کار	۰/۷۶۱	
			۵۸. توانایی در ایجاد کسب و کار جدید	۰/۶۹۸	
۶	۴/۱۶	۱۱/۱۶	۵۹. انس و الفت با قرآن و کتابهای آسمانی	۰/۷۲۵	مباحث تربیتی
			۶۰. اعتقاد به تاثیر ایمان به خدای یکتا در زندگی	۰/۷۱۹	
			۶۱. تلاش دانشجو در زنده نگه داشتن اسلام ناب محمدی و ترویج آن	۰/۶۷۸	
			۶۲. برخورداری از روحیه حقیقت‌خواهی	۰/۶۳۸	
			۶۳. تلاش در جهت رشد و توسعه شخصی	۰/۵۹۱	
			۶۴. تاب‌آوری در برابر موانع و مشکلات	۰/۶۸۸	
			۶۵. برخورداری از حس مهربانی و صمیمیت در ارتباط با دیگران	۰/۶۳۱	
			۶۶. تمایل به داشتن عفت و حیا	۰/۶۸۶	
			۶۷. برخورداری از شجاعت و بی‌باکی آمیخته با درایت در مسائل	۰/۷۰۸	
			۶۸. رازداری	۰/۶۷۱	
			۶۹. حفظ تعادل در رفتار و گفتار	۰/۷۰۰	
			۷۰. توانایی در بررسی نقادانه رفتار خویش	۰/۷۰۹	
			۷۱. پرهیز از حسد، کینه و دروغ و سایر صفات اخلاقی ناپسند	۰/۷۲۸	
			۷۲. برخورداری از روحیه جوانمردی	۰/۷۱۱	

			۷۳. احترام قائل شدن برای جنس مخالف	۰/۵۵۸	
			۷۴. خودباوری	۰/۴۳۶	
۵/۵	۳/۸۱	۶۵	۷۵. آشنایی با مفاهیم پایه و اساسی فناوری‌های نوین	۰/۷۷۳	بُعد فناوری
			۷۶. توانایی فعالیت در محیط‌های مجازی	۰/۶۹۲	
			۷۷. تلاش در جهت خلق و ابداع فناوری‌های نو	۰/۵۰۳	
			۷۸. استفاده خردمندانه از فناوری‌های نوین و اینترنت	۰/۶۳۶	
			۷۹. آگاهی از فرصت‌ها و تهدیدهای اینترنت	۰/۵۸۰	
			۸۰. استفاده مناسب از شبکه‌های اجتماعی دیجیتالی (فیس‌بوک، تلگرام و...)	۰/۸۲۴	
			۸۱. آگاهی و هوشیاری در انتخاب برنامه در انواع رسانه‌های دیجیتالی	۰/۶۷۷	
۵	۳/۴۹	۶۸/۵۶	۸۲. توانایی قبول تبعات رفتاری فردی و اجتماعی	۰/۶۹۱	بُعد بین‌المللی
			۸۳. سهیم شدن در کارها و فعالیت‌های عام‌المنفعه و مردمی	۰/۴۲۱	
			۸۴. مهارت دانشجو در «نه» گفتن به درخواست‌های غیرمعقول	۰/۵۶۸	
			۸۵. مهارت در رقابت سازنده	۰/۶۴۱	
			۷۶. توجه و انگیزه برای یادگیری فعال، تعاملی و مشارکت‌جویانه	۰/۷۲۹	
			۸۷. علاقه به یادگیری زبان دوم	۰/۸۱۲	
			۸۸. توانایی در سازگاری با تغییرات غیرمنتظره	۰/۷۰۷	
			۸۹. توانایی در مدیریت زمان	۰/۵۳۲	
			۹۰. توانایی دانشجو در تعامل همه‌جانبه با دانش	۰/۵۸۱	
			۹۱. عشق به یادگیری مستمر	۰/۷۳۱	
۱۰	۶۸/۵۳	۱			جمع

همانطور که در جدول شماره ۸ نشان داده شده است، هشت بُعد به عنوان ابعاد اثرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویان دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۵ شناسایی شده‌اند که میزان اثرات کلی این ابعاد برابر با ۶۸/۵۳ درصد بوده است. نامگذاری هر یک از ابعاد استخراج شده به شرح زیر صورت گرفته است:

۱- بُعد اول: بُعد «فردی» نام گرفته است. این بُعد ۲۷ درصد بار عاملی ابعاد شناسایی شده را به خود اختصاص داده است و ۱۲ گویه را شامل می‌شود. در این بُعد، بیشترین وزن عاملی به

گویه «تمایل دانشجویان به ارائه ایده‌های نوین» با وزن ۰/۸۴۷ و کمترین وزن عاملی به گویه «آگاهی از نیازهای ارضا نشده خود» با وزن ۰/۴۰۲ تعلق دارد.

۲- بُعد دوم: بُعد «فرهنگی» نام گرفته است. این بُعد ۱۷/۵ درصد بار عاملی ابعاد شناسایی شده را به خود اختصاص داده است و ۸ گویه را شامل می‌شود. در این بُعد، بیشترین وزن عاملی به گویه «توجه و پابندی به ارزش‌ها و هنجارهای انسانی» با وزن ۰/۷۱۸ و کمترین وزن عاملی به گویه «علاقه به زندگی قهرمانان و اسطوره‌های نامی کشور» با وزن ۰/۴۱۰ تعلق دارد.

۳- بُعد سوم: بُعد «اجتماعی» نام گرفته است. این بُعد ۱۶ درصد بار عاملی ابعاد شناسایی شده را به خود اختصاص داده است و ۱۴ گویه را شامل می‌شود. در این بُعد، بیشترین وزن عاملی به گویه «آگاهی از قوانین و مقررات اجتماعی» با وزن ۰/۷۲۹ و کمترین وزن عاملی به گویه «فروتنی و تواضع در برخورد با دیگران» با وزن ۰/۴۲۸ تعلق دارد.

۴- بُعد چهارم: بُعد «سیاسی» نام گرفته است. این بُعد ۱۴ درصد بار عاملی ابعاد شناسایی شده را به خود اختصاص داده است و ۱۲ گویه را شامل می‌شود. در این بُعد، بیشترین وزن عاملی به گویه «علاقه به مشارکت در فعالیتهای سیاسی (ملی و بین‌المللی)» با وزن ۰/۸۰۵ و کمترین وزن عاملی به گویه «توانایی درک دانشجویان از منافع ملی و جایگاه کشور در جامعه جهانی» با وزن ۰/۴۲۱ تعلق دارد.

۵- بُعد پنجم: بُعد «اقتصادی» نام گرفته است. این بُعد ۹ درصد بار عاملی ابعاد شناسایی شده را به خود اختصاص داده است و ۱۲ گویه را شامل می‌شود. در این بُعد، بیشترین وزن عاملی به گویه «درک مثبت از کار و وجدان کاری» با وزن ۰/۷۷۰ و کمترین وزن عاملی به گویه «توانایی تجزیه و تحلیل مسائل روز (اقتصادی)» با وزن ۰/۵۸۸ تعلق دارد.

۶- بُعد ششم: بُعد «دینی» نام گرفته است. این بُعد ۶ درصد بار عاملی ابعاد شناسایی شده را به خود اختصاص داده است و ۱۶ گویه را شامل می‌شود. در این بُعد، بیشترین وزن عاملی به گویه «پرهیز از حسد، کینه و دروغ و سایر صفات اخلاقی ناپسند» با وزن ۰/۷۲۸ و کمترین وزن عاملی به گویه «خودباوری» با وزن ۰/۴۳۶ تعلق دارد.

۷- بُعد هفتم: بُعد «فناوری» نام گرفته است. این بُعد ۵/۵ درصد بار عاملی ابعاد شناسایی شده را به خود اختصاص داده است و ۷ گویه را شامل می‌شود. در این بُعد، بیشترین وزن عاملی به گویه «استفاده مناسب از شبکه‌های اجتماعی دیجیتال (فیس‌بوک، تلگرام و...)» با وزن ۰/۸۲۴ و کمترین وزن عاملی به گویه «تلاش در جهت خلق و ابداع فناوری‌های نو» با وزن ۰/۵۰۳ تعلق دارد.

۸- بُعد هشتم: بُعد «بین‌المللی» نام گرفته است. این بُعد ۵ درصد بار عاملی ابعاد شناسایی شده را به خود اختصاص داده است و ۱۰ گویه را شامل می‌شود. در این بُعد، بیشترین وزن عاملی

به گویه «علاقه به یادگیری زبان دوم» با وزن $0/812$ و کمترین وزن عاملی به گویه «سهیم شدن در کارها و فعالیت‌های عام المنفعه و مردمی» با وزن $0/421$ تعلق دارد.

* رتبه‌بندی ابعاد اثرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان

جدول ۹: آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی ابعاد اثرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی

Sig	df	Chi-Square	رتبه میانگین	بُعد
			4.37	بُعد فردی
			4	بُعد فرهنگی
			3.86	بُعد اجتماعی
			4.74	بُعد سیاسی
.000	7	141.753	5.27	بُعد اقتصادی
			5.09	بُعد دینی
			4.75	بُعد فناوری
			3.89	بُعد بین‌المللی

همانطور که در جدول شماره ۹ نشان داده شده است، رتبه‌بندی ابعاد شناسایی شده ابعاد اثرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان به ترتیب اولویت عبارتند از: بُعد اقتصادی با رتبه میانگین $5/27$ ، بُعد دینی با رتبه میانگین ۵، بُعد فناوری با رتبه میانگین $4/75$ ، بُعد سیاسی با رتبه میانگین $4/74$ ، بُعد فردی با رتبه میانگین $4/37$ ، بُعد فرهنگی با رتبه میانگین ۴، بُعد بین‌المللی با رتبه میانگین $3/89$ ، بُعد اجتماعی با رتبه میانگین $3/86$.

نتیجه‌گیری

یافته‌های به دست آمده از پژوهش، به شناسایی ابعادی ۸گانه که منجر به ارتقاء فرهنگ دانشجویی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی می‌شود، انجامید. بر اساس یافته‌ها، اولین عامل تحت عنوان بُعد «فردی» شناسایی شد و وضعیت موجود این بُعد، بالاتر از متوسط جامعه نشان داده شد و در رتبه‌بندی ابعاد، رتبه پنجم را به خود اختصاص داد. همانطور که بری (۲۰۰۷) نیز اظهار داشته است، فرهنگ‌پذیری در سطح فردی، ناظر بر تغییراتی است که در فهرست یا خزانه رفتارهای شخصی رخ می‌دهد و طی فرآیندی طولانی‌مدت، پی‌ریزی می‌گردد. جذب فرهنگ غالب، زمانی رخ می‌دهد که فرد، ارزش بیشتری را برای فرهنگ اکثریت و ارزش کمتری را برای حفظ فرهنگ خود قائل شود. مطابق نتایج به دست آمده «تمایل دانشجو به ارائه ایده‌های نوین» با وزن $0/847$ بیشترین وزن عاملی را در بُعد «فردی» به خود اختصاص داده است و بر این اساس لازم است تا فرد به طرق مختلف، به سمت ایده‌های خلاقانه تشویق شده و یا اگر ایده و

ابتکاری دارد، مورد توجه قرار گیرد. نتیجه به دست آمده از پژوهش مبنی بر شناسایی بُعد «فردی» به عنوان بُعدی که در ارتقاء فرهنگ دانشجویی دانشجویان تاثیر دارد، با نتایج پژوهش شریفی و اسلامی (۱۳۹۱) که اظهار داشتند هرچند مفروضه‌های فرهنگ همچون رابطه افراد با یکدیگر و ماهیت فرد در طی زمان در برابر تغییر مقاومت می‌کنند؛ ولی جلوه‌های فرهنگی در طی زمان با تحولات گوناگونی همراه بوده است و همچنین با دیدگاه «بیرمگام» که در نظریه خرده فرهنگی خود بر اهمیت فرد، طبقه، قومیت و جنسیت در تحلیل فرهنگ جوانان تاکید داشته است، همسو می‌باشد.

بُعد «فرهنگی» به عنوان دومین عامل تاثیرگذار بر در ارتقاء فرهنگ دانشجویی دانشجویان شناسایی شد و وضعیت موجود این بُعد، بالاتر از متوسط جامعه نشان داده شد و در رتبه‌بندی ابعاد، رتبه ششم را به خود اختصاص داد. در این بُعد بیشترین بار عاملی با وزن ۰/۷۱۸ به گویه «توجه و پایداری به ارزش‌ها و هنجارهای انسانی» اختصاص پیدا کرد. اساساً، هنجارها و ارزش‌ها از مهمترین و بنیادی‌ترین مولفه‌های فرهنگی در هر جامعه‌ای هستند؛ چرا که اندیشه افراد تا حد بسیار زیادی، بر مبنای هنجارها و ارزش‌های مطرح شده در جامعه، شکل می‌گیرند. طبق تعریفی که از صالحی‌امیری (۱۳۸۶) ارائه شده است انتقال هنجارها و ارزش‌های فرهنگی از نسلی به نسل دیگر را بازتولید فرهنگی گویند. فرآیندهای تعلیم و تربیت در جوامع امروزی از جمله مکانیسم‌های اصلی بازتولید فرهنگی هستند و تنها از طریق آنچه در دوره‌های آموزشی رسمی آموخته می‌شود، عمل نمی‌کنند. بازتولید فرهنگی به شیوه‌ای ژرف‌تر از طریق برنامه‌هایی پنهان (جنبه‌های رفتاری که افراد به شیوه‌های غیررسمی در نظام آموزشی می‌آموزند) صورت می‌گیرد. نتیجه به دست آمده از پژوهش که بُعد «فرهنگی» را به عنوان عامل اثرگذار بر ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان شناسایی نموده است، با نتایج پژوهش ایوای (۲۰۱۵) که دیدگاه مثبت مدرسان نظام آموزشی را در برابر تفاوت‌های فرهنگی و همچنین انطباق کتب درسی با جامعه ملی و جهانی به عنوان راهی جهت حفظ فرهنگ معرفی می‌کند، لو و ان‌جی (۲۰۰۹) که وضعیت دانش‌آموزان مدارس هنگ‌کنگ و شانگ‌های از گوناگونی فرهنگی را بالاتر از متوسط نشان دادند، همسو بوده و مورد حمایت قرار می‌گیرد.

سومین بُعد تاثیرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان، بُعد «اجتماعی» نام گرفته است. وضعیت موجود این بُعد نیز، بالاتر از متوسط جامعه نشان داده شد و در رتبه‌بندی ابعاد، رتبه هشتم را به خود اختصاص داد. بیشترین وزن عاملی در بُعد «اجتماعی» به گویه «آگاهی از قوانین و مقررات اجتماعی» با وزن ۰/۷۲۹ تعلق گرفته است. بُعد اجتماعی، به قوانین و مقررات اجتماعی و همچنین ارتباطات افراد جامعه با یکدیگر و تاثیری که افراد از یکدیگر به واسطه ارتباطات‌شان می‌پذیرند، اشاره دارد. در حقیقت، در بُعد اجتماعی، انتظار آن است که دانشجویان از

قوانین و مقررات اجتماعی آگاه بوده و با برقراری ارتباطات مناسب با دیگران، توانایی ایفای وظایف و مسئولیت‌هایی که بر عهده گرفته است را دارا باشد. در این صورت است که با توجه به گفته اندرسون (۱۹۹۴) که معتقد است خاستگاه اولیه و مبنای آداب و رسوم علم و به عبارت دقیق‌تر هر نوع سوگیری هنجاری، تجربیات افراد در اجتماع علمی است (طباطبایی و ودادهیر، ۱۳۷۸)، می‌توان انتظار داشت که فرآیند فرهنگ‌پذیری در دانشجو، اتفاق بیافتد. نتیجه به دست آمده از پژوهش مبنی بر شناسایی بُعد «اجتماعی» به عنوان عامل اثرگذار بر ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان با نتایج پژوهش مهدوی‌نژاد و ستوده‌اصل (۱۳۹۲)، حسونندی و همکاران (۱۳۹۲)، مذبوحی و ملکی (۱۳۹۱)، آزرمی‌سه‌ساری (۱۳۸۹)، کاستیلو و همکاران (۲۰۱۰) و پرهار و همکاران (۲۰۱۱) که هر یک در پژوهش‌های خود بُعد «اجتماعی» را به عنوان عاملی که نقش مهمی را در فرهنگ مطلوب دانشجویی ایجاد می‌کند، معرفی نموده‌اند، همسو می‌باشد.

چهارمین بُعد تاثیرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان، با عنوان بُعد «سیاسی» شناسایی شد. وضعیت موجود این بُعد، بالاتر از متوسط جامعه نشان داده شد و از طرفی نیز در بین ابعاد دیگر، کمترین میانگین را در وضعیت موجود به خود اختصاص داد و در رتبه‌بندی ابعاد، رتبه چهارم را به خود اختصاص داد. همچنین در این بُعد، گویه «علاقه به مشارکت در فعالیت‌های سیاسی (ملی و بین‌المللی)» با وزن ۰/۸۰۵ دارای بیشترین بار عاملی در بین ۱۲ گویه مطرح شده برای بُعد سیاسی بود. همانطور که اینگلهارت نیز اشاره کرده است، تغییرات فرهنگی زمانی شکل می‌گیرد که دگرگونی‌هایی به‌قدر کفایت بزرگ در محیط سیاسی رخ دهد. بنابراین، برای آنکه سواد و دانش سیاسی دانشجویان در سطح ملی و بین‌المللی، نیازمند آگاهی دادن به احزاب، سیاست و به طور کلی ساختار و چرایی حکومت می‌باشد. نتیجه به دست آمده از پژوهش مبنی بر تاثیر بُعد «سیاسی» در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان، با عقیده آرنولد که در نظریه فرهنگی خود، نقش دولت در اجرا و تنظیم راهکارهای فرهنگی تاکید فراوانی داشته و در رسیدن به مطلوب، از لحاظ فرهنگی عدم دخالت دولت را غیرممکن دانسته است. پژوهش آزرمی‌سه‌ساری (۱۳۸۹) که قوانین و مقررات آموزشی دانشگاه را به عنوان عنصری موثر در شکل‌گیری فرهنگ دانشجویی برشمرده است. محمدی‌فرد و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهش خود نشان دادند که امنیت اجتماعی در ایجاد فرهنگ‌پذیری سیاسی دانشجویان تاثیر دارد. چانگ (۲۰۱۳) که در پژوهش خود به این نتیجه رسیده است که عوامل فرهنگی نظام آموزشی همچون رهبری ساختارمند در اجرا و پیاده‌سازی یادگیری مشارکتی تاثیر بسیاری داشته‌اند. تیرنی (۲۰۰۸) رهبری را جزء عناصر عملیاتی فرهنگ دانشگاه به شمار آورده است، همسو بوده و مور حمایت قرار می‌گیرد.

بُعد «اقتصادی» به عنوان پنجمین بُعد تاثیرگذار در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان،

مطرح شد. وضعیت موجود این بُعد، بالاتر از متوسط جامعه نشان داده شد و حتی بیشترین میانگین را نیز در وضعیت موجود به خود اختصاص داد و در رتبه‌بندی ابعاد، رتبه اول را به خود اختصاص داد. در نظریه فرهنگی «استراوس» روابط اقتصادی در ردیف نخست شکل‌گیری فرهنگ جای داده شده است. به اعتقاد اینگلههارت، تغییرات فرهنگی زمانی شکل می‌گیرد که دگرگونی‌هایی به‌قدر کفایت بزرگ در محیط اقتصادی رخ دهد. صالح‌نیا و همکاران (۱۳۸۹) بیان می‌دارند که بین اقتصاد و فرهنگ رابطه تنگاتنگی وجود دارد و دلایل آن را در سه امر می‌دانند: اول اینکه، رفتارهای پایدار انسانی حاصل و متأثر از فرهنگ است؛ دوم اینکه، فعالیت‌های اقتصادی از جمله رفتارهای اقتصادی انسان است و در نتیجه جزئی از مجموعه رفتارهای انسانی به شمار می‌آید؛ سوم اینکه، رفتارهای اقتصادی (غیر از رفتارهای ناپایدار و استدلالی) مبتنی بر فرهنگ است و رفتارهای پایدار خاص، نتیجه فرهنگ خاص است. بنابراین رفتارهای پایدار خاص اقتصادی، نتیجه فرهنگ خاصی است. لهسائی‌زاده (۱۳۸۳) نیز بیان می‌کند که پایگاه اقتصادی، دگرگونی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت در رفتار ایجاد می‌کند. با توجه به همسو بودن نتیجه پژوهش با هر چهار مورد فوق، می‌توان از آنها به عنوان حمایت‌کننده نتیجه به دست آمده از پژوهش نام برد. در پژوهش حاضر، بیشترین وزن عاملی در بُعد «اقتصادی» مربوط به گویه «درک مثبت از کار و وجدان کاری» با وزن ۰/۷۷۰ بود. در تبیین این یافته باید اظهار داشت که وجدان کاری، یک هنجار فرهنگی است که به انجام کار مناسب در جامعه، ارزش معنوی مثبت می‌دهد و برای اینکه این امر به صورت یک فرهنگ و باور همیشگی در بین دانشجویانی که برخی از آنها ممکن است تا به امروز دنیای کاری را تجربه نکرده باشند، نهادینه شود، نیاز به آموزش سواد اقتصادی که در دنیای امروز نیز مطرح است، دارد.

ششمین بُعد شناسایی شده در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان، بُعد «دینی» نام گرفته است و وضعیت موجود این بُعد نیز همانند سایر ابعاد، بالاتر از متوسط جامعه نشان داده شد و در رتبه‌بندی ابعاد، رتبه دوم را به خود اختصاص داد. «پرهیز از حسد، کینه و دروغ و سایر صفات اخلاقی ناپسند» با وزن ۰/۷۲۸ بیشترین بار عاملی را در بین ۱۶ گویه بُعد «دینی» به خود اختصاص داده است. در هزاره سوم، کسب ارزشهای علمی، تنها به معنای آموزش اطلاعات علمی در دانشگاهها نیست، بلکه ارزشهایی هستند که افراد پرورش یافته، باید در محیط‌های علمی و زندگی حرفه ای خود نشان دهند. از جمله ارزش‌های علمی می‌توان راستگویی، پیشیبانی از حق و عدالت، مسئولیت‌پذیری، اعتماد و احترام به دیگران را نام برد که پیامدهای مثبت اخلاقی را در میان دانشجویان خواهند داشت (شال‌باف، ۱۳۸۸). از آنجاییکه رسالت دانشگاه، آموزش و پژوهش عنوان شده است، این رسالت باید با محوریت دینی/اخلاقی همراه باشد، چرا که اگر در جامعه‌ای مسائل اخلاقی اصلاح شوند، تمام مسایل به خودی خود حل

خواهد شد و یا حداقل، روند بهبود، سریع‌تر اتفاق می‌افتند. ناروا نیز (۲۰۱۰) معتقد است مهارت‌های اخلاقی را می‌توان با آموزش تقویت و ترویج کرد. وی به دانشگاه‌ها توصیه می‌کند که توسعه شخصیت اخلاقی و ارزش‌ها در میان دانشجویان را در اولویت فعالیت‌های خود قرار دهند. نتیجه به دست آمده از پژوهش نیز بر اهمیت بُعد دینی در ارتقای فرهنگ دانشجویی دانشجویان تاکید دارد که نتیجه به دست آمده با پژوهش حسنوندی و همکاران (۱۳۹۲)، زرگر و نفر (۱۳۹۴) و فراستخواه (۱۳۸۶) که هر یک در مطالعات خود وحدت دانشجو با روحانی، شناخت اسلام و شناساندن آن، معنویت، انصاف، امانت‌داری، صداقت و سایر فضایل دینی، معنوی و اخلاقی را نشات گرفته از فرهنگی دانشگاهی عنوان نموده‌اند، همسو است.

بُعد «فناوری» به عنوان هفتمین بُعد تاثیرگذار بر ارتقای فرهنگ دانشجویی بود که در نتیجه تحلیل عامل اکتشافی شناسایی شد و وضعیت موجود این بُعد نیز، بالاتر از متوسط جامعه نشان داده شد و در رتبه‌بندی ابعاد، رتبه سوم را به خود اختصاص داد. بیشترین وزن عاملی در بین گویه‌های مربوط به بُعد «فناوری» گویه «استفاده مناسب از شبکه‌های اجتماعی دیجیتالی (فیس‌بوک، تلگرام و...)» بود که وزن آن برابر با ۰/۸۲۴ به دست آمد. جریان اطلاعات و کنترل آن توسط برخی دولتهای قوی و تاثیر و کنترل فرهنگ بر رسانه‌های عمومی، در فرایند جهانی شدن، در پارادایم کارکردی، مهم نشان داده شده است (اردلان، ۲۰۰۹). «ری لوبک» در نظریه فرهنگی خود از روابط و ارتباطات و همچنین ابزارها در توسعه و بسط فرهنگ نام برده است. در نظریه فرهنگی «تامپسون» که بر پایه رویکرد ساختاری فرهنگ است، به عامل ارتباط در فرهنگ اشاره شده و عنوان شده است که ارتباط توده‌گیر به یقین چیزی در مقوله فناوری و سازوکارهای قدرتمند تولید و انتقال است؛ اما ضمناً در مقوله صور نمادین و انواع گوناگون بیان‌های معنادار که به وسیله فناوری‌های گسترده صنایع رسانه‌ها تولید، منتقل و دریافت می‌شوند، نیز جای دارد (آزادارمکی، ۱۳۸۷). به اعتقاد اینگلهارت تغییرات فرهنگی زمانی شکل می‌گیرد که دگرگونی‌هایی به قدر کفایت بزرگ در محیط تکنولوژیک رخ دهد. لهسائی‌زاده (۱۳۸۳) بیان می‌کند که وسایل ارتباط جمعی دگرگونی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت در رفتار ایجاد می‌کند. اینگلهارت و آبرامسون در نظریه تغییر ارزش بین نسل‌ها به افزایش سطح تحصیلات که خود یکی از مؤلفه‌های مدرنیزاسیون است، تأکید می‌کنند. همچنین اینگلهارت یکی از عوامل تاثیرگذار بر شکاف ارزش‌های نسل‌ها را جهانی شدن ارتباطات می‌داند. تیرنی (۲۰۰۸) اطلاعات را جزء عناصر عملیاتی فرهنگ دانشگاه به شمار آورده است. در پژوهش عرب (۱۳۹۲) نیز تاکید شده است که فضای سایبر بر فرهنگ‌پذیری سیاسی دانشجویان در ابعاد نگرش شناختی، احساسی و ارزشی تاثیر دارد. چانگ (۲۰۱۳) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیده است که عوامل فرهنگی نظام آموزشی همچون نوآوری در اجرا و پیاده‌سازی یادگیری مشارکتی تاثیر

بسیاری داشته‌اند. نتایج تحقیقات ذکر شده، با پژوهش حاضر همسو می‌باشد. هشتمین بُعد تاثیرگذار بر ارتقای فرهنگ دانشجویی بُعد «بین‌المللی» نام گرفت که این بُعد نیز همانند بُعد «فناروی» در نتیجه تحلیل عامل اکتشافی شناسایی شد و وضعیت موجود این بُعد نیز، بالاتر از متوسط جامعه نشان داده شد و در رتبه‌بندی ابعاد، رتبه هفتم را به خود اختصاص داد. اساساً بحث جهانی شدن که به معنای تحقق شرایط جهانی است که در آن، پیوستگی فرهنگ‌های محلی با یکدیگر حاصل می‌شود و بنا به اعتقاد رابرتسون، به عنوان یکی از چهره‌های مطرح در این زمینه، فشردن جهان و تشدید آگاهی نسبت به جهان به عنوان یک کل، منظور می‌باشد (آزادارمکی، ۱۳۸۶) یکی از چالش‌برانگیزین جنبه‌هایش، جنبه‌های فرهنگی جوامع هست (بایبوردی، ۱۳۹۳). طبق نظرات ارائه شده، شهروند جامعه جهانی باید چشم‌اندازی سازگارتر با آینده را در خود پرورش دهد، بتواند شقوق مختلف آینده را تصور کند، دارای مهارت‌های فکری، انتقادی و تصمیم‌سازی خلاقانه باشد و بتواند به عنوان یک شهروند فعال در جامعه جهانی مشارکت کند (شریفی و اسلامیه، ۱۳۹۰). بر این اساس، فرهنگ آموزش و یادگیری، به طور کلی دگرگون شده و یادگیری‌های جدید در این جامعه نوظهور، نیازمند یادگیری زبان‌هایی به غیر از زبان مادری است و مطابق با نتیجه حاصل شده از پژوهش، در بین ۱۰ گویه بُعد «بین‌المللی» گویه «علاقه به یادگیری زبان دوم» با وزن ۰/۸۱۲ دارای بیشترین بار عاملی بوده است و تحقق یادگیری زبان دوم، به صورت اصولی و بنیادی، برنامه‌ریزی مناسب توسط نظام آموزشی را طلب می‌کند. نتایج پژوهش شریفی و اسلامیه (۱۳۹۱) که اظهار داشتند هرچند مفروضه‌های فرهنگ از نظر ماهیت مکان و زمان، در طی زمان در برابر تغییر مقاومت می‌کنند؛ ولی جلوه‌های فرهنگی در طی زمان با تحولات گوناگونی همراه بوده است، همسو می‌باشد.

پیشنهادها

- در دوره‌های آموزشی که برای دانشجویان در زمینه مهارت‌های زندگی، هوش هیجانی و خودشناسی و... برگزار می‌شود، به آنها درباره چگونگی شناخت نیازهای شان و روش‌های بهینه مقابله با نیازهای ارضا شده و ارضا نشده آموزش داده شود.
- ایده‌های مبتکرانه‌ای که از طرف دانشجویان ارائه می‌شود، مورد حمایت مادی و معنوی دانشگاه قرار گرفته و از این طریق، بستر ارائه تحقیقات و ابداعات نوین، برای طرح‌های بعدی دانشجویان و پیوستن قشر بیشتری از دانشجویان به فعالیت‌های مبتکرانه آماده گردد.
- با فراهم آوردن وسایل و تجهیزات صوتی و تصویری مورد نیاز جهت پخش فیلم‌های فرهنگی اجتماعی مرتبط با زندگی‌نامه قهرمانان و اسطوره‌های نامی کشور به ویژه در خوابگاه‌های دانشجویی که دانشجویان اوقات بیکاری زیادی دارند و نمی‌دانند که چگونه از زمان حضور خویش در خوابگاه به خوبی استفاده نمایند، در بالا بردن سطح آگاهی و الگوپذیری

دانشجویان از قهرمانان و اسطوره‌های نامی کمک شود.

- در اردوهای سیاحتی و زیارتی که جهت آشنایی دانشجویان با مظاهر تمدن و فرهنگ دینی و ملی از سمت دانشگاه برگزار می‌شود، حتماً از حضور افراد مطلع با مکان مورد نظر استفاده شود تا توضیحاتی متناسب با آن فضا به دانشجویان منتقل شود.

- با توجه به اینکه در برقراری ارتباط با دیگران، افراد بر اساس الگوبرداری‌های مستقیم و غیرمستقیم و یا حتی تجربی خویش رفتار می‌کنند، پیشنهاد می‌شود تا با گنجاندن «مهارت برقراری ارتباط با دیگران» در برنامه آموزشی دانشگاه، دانشجویان را با این مهارت که سهم بسیار مهمی در ارتقای فرهنگ دانشجویی دارد، به صورت اصولی و علمی، دانش آنها را در این زمینه افزایش دهند.

- با توجه به اینکه دانش سیاسی افراد، بیشتر بر اساس شنیده‌ها شکل گرفته است و به صورت عملی کمتر در این زمینه آموزش صورت گرفته است (به خصوص در رشته‌هایی که ارتباطی به سیاست ندارند) و آموزش‌های صورت گرفته نیز با بایدها و نبایدها (ترس و دلهره) همراه بوده است، پیشنهاد می‌شود تا با برگزاری جلسات پرسش و پاسخ، مفهوم منافع ملی، عوامل تهدید کننده آن و... به دانشجویان تفهیم گردد.

- از آنجاییکه فراگیری علم اقتصاد در نظام آموزشی کشور برخلاف کشورهای اروپایی و آمریکایی و حتی آسیایی مثل مالزی که از شش سالگی کودکان را با مفاهیم اقتصادی آشنا می‌سازند (عمداً یا سهواً) مورد بی‌اعتنایی است و منجر به آن می‌شود که سطح سواد اقتصادی در دانشجویان کشور به جای افزایش، کاهش داشته باشد، پیشنهاد می‌شود تا در برنامه درسی دانشگاهی، در کنار دروس عمومی که دانشجویان مجبور به گذراندن آنها هستند، آموزش سواد اقتصادی نیز مدنظر قرار گیرد و حداقل تا شکل‌گیری این امر، دوره‌های آموزشی، بروشورهای تبلیغاتی و... پیرامون شفاف‌سازی اقتصاد، درآمدزایی و مفاهیم مرتبط تدارک دیده شود.

- جهت درونی شدن ارزش‌های دینی و اخلاقی در دانشجویان، تشویق دانشجویان فعالی که دارای نوآوری و ابتکار در زمینه ترویج فرهنگ دینی هستند، مورد تاکید دانشگاه قرار گیرد.

- آثار مثبت و سازنده خودباوری و عزت‌نفس در رشد و ارتقای فرهنگ‌پذیری و چگونگی دستیابی به آن برای دانشجویان تبیین گردد.

- در جلسات دینی، ارزش‌های دینی و اخلاقی، با زبانی شیرین و قابل فهم و بر اساس داستان‌های ادبی ایرانی برای دانشجویان بازگو شود.

- با توجه به اینکه درسی با عنوان «آشنایی با کامپیوتر» برای تمامی رشته‌های دانشگاهی در نظر گرفته شده است و دانشجویان ملزم به شرکت در این کلاس هستند، پیشنهاد می‌شود تا به جای آموزش مباحث تکراری و قدیمی که در بیشتر کلاس‌ها شاهد هستیم، از

مفاهیم پایه و اساسی فناوری اطلاعات و نرم‌افزارهای کاربردی در آموزش این درس بهره گرفته شود و دانشجویان با چگونگی استفاده از رسانه فناوری اطلاعات آشنا شوند و آن را به صورت اصولی در زندگی روزمره خود بکار گیرند و در جهت خلق ابداعات جدید با این فناوری، گام بردارند.

- از آنجاییکه یادگیری زبان دوم در نظام آموزشی کشور مورد توجه قرار گرفته و در زمینه آموزش آن تلاش می‌شود، اما متأسفانه به دلیل آموزش نادرست و سطحی گرفتن سبک آموزش به فراگیران نظام آموزشی، فارغ‌التحصیلان این نظام، در زمینه زبان‌های آموزش داده شده که یادگیری در آنها حاصل نشده است (عربی و انگلیسی به عنوان زبان‌های پایه) با ضعف بسیار جدی مواجه هستند، پیشنهاد می‌شود تا در زمینه آموزش زبان دوم، برنامه‌ریزی جدی، دقیق و هدفمند در جهت یادگیری زبان دوم به صورت متوالی و پیوسته صورت گیرد و سقف مشخصی برای یادگیری دانشجویان مشخص شود تا یادگیری زبان، در آنها بهتر اتفاق بیفتند.

- برای اینکه دانشجویان به مشارکت در فعالیتهای عام‌المنفعه و مردمی تشویق شوند، در برنامه درسی آنها (فارغ از نوع رشته تحصیلی‌شان) واحدی اجباری با عنوان «دوره آموزش رایگان» برای کودکان کار، افراد معلول و نیازمند، افراد بازمانده از تحصیل و... در نظر گرفته شود.

فهرست منابع

- ۱- آزادارمکی، تقی، ۱۳۸۷، جامعه‌شناسی فرهنگ. تهران: انتشارات علم.
- ۲- آزادارمکی، تقی، ۱۳۸۶، فرهنگ و هویت ایرانی و جهانی شدن. تهران: انتشارات تمدن ایرانی.
- ۳- امیری، علی‌نقی؛ زارعی‌متین، حسن؛ ذوالفقارزاده، محمدمهدی، ۱۳۸۹، پیچیدگی‌های فرهنگ و گونه‌شناسی مطالعات آن در آموزش عالی (چارچوبی فرآیندی و مفهومی). فصلنامه راهبرد فرهنگ. شماره ۱۰ و ۱۱. صص ۴۰-۷.
- ۴- اینگلهارت، رونالد، ۱۳۸۲، تحول فرهنگی در جامعه پیشرفته صنعتی. ترجمه مریم وتر. تهران: انتشارات کویر.
- ۵- بایوردی، اسماعیل؛ کریمیان، علیرضا، ۱۳۹۳، جهانی شدن فرهنگ و تاثیر آن بر هویت ملی ایران. پژوهشنامه روابط بین‌الملل. دوره ۷. شماره ۲۸. صص ۱۰۲-۷۷.
- ۶- زرگر، علیرضا؛ نفر، زهرا، ۱۳۹۴، الگوی مطلوب فرهنگ سیاسی دانشجویی از دیدگاه امام خمینی (ره). فصلنامه فرهنگ در دانشگاه اسلامی. سال ۵. شماره ۱۴. صص ۱۵۰-۱۲۷.
- ۷- شریفی، اصغر؛ اسلامیه، فاطمه، ۱۳۹۰، چگونه شهروند قرن ۲۱ باشیم؟ (آموزه‌هایی برای زیستن اثربخش در هزاره سوم). تهران: فرهنگ سبز.
- ۸- شریفی، اصغر؛ اسلامیه، فاطمه، ۱۳۹۱، روند تحول در مفروضه‌های فرهنگ فردی (از فرهنگ بومی تا فرهنگ جهانی). مجموعه مقالات همایش ملی ویژگی‌های ملی ۵ گانه تحول در شخصیت ایرانیان و پیشرفت ایران. تهران.
- ۹- صالح‌نیا، نرگس؛ دهنوی، جلال؛ حق‌نژاد، امین، ۱۳۸۹، نقش فرهنگ در توسعه اقتصادی. ماهنامه مهندسی فرهنگی. سال ۴. شماره ۴۴-۴۳. صص ۷۹-۶۶.
- ۱۰- صالحی‌امیری، سیدرضا، ۱۳۸۶، مفاهیم و نظریه‌های فرهنگی. تهران: انتشارات ققنوس.
- ۱۱- عرب، الهه، ۱۳۹۲، تاثیر فضای سایبر بر فرهنگ‌پذیری سیاسی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار.
- ۱۲- لهسایی زاده، عبدالعلی، ۱۳۸۳، بررسی عوامل اجتماعی - اقتصادی موثر بر پایداری به ارزش‌های دینی. دوماهنامه بین‌المللی اطلاع‌رسانی، پژوهشی، آموزشی، تحلیلی در زمینه علوم انسانی سال دوم، شماره نهم، بهمن و اسفند ۹۲.
- ۱۳- محمدی فرد، نجات؛ مسعودنیا، حسین؛ مرادی، گل‌مراد، ۱۳۹۰، بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و فرهنگ سیاسی دانشجویان (مطالعه موردی: دانشگاه اصفهان). مطالعات فرهنگ ارتباطات. شماره ۱۲. صص ۲۴۳-۲۰۳.
- ۱۴- مذبوحی، ملکی، حسن، ۱۳۹۱، الگوی مطلوب فرهنگ دانشجویی در قرآن. فرهنگ در دانشگاه اسلامی ۲. سال ۲. شماره ۱. صص ۱۶۸-۱۴۹.

۱۵- مهدوی نژاد، غلامحسین؛ ستوده اصل، نعمت، ۱۳۹۲، نقشاعضای هیئت علمی در ایجاد و تقویت فرهنگ مطلوب دانشجویی. سال ۳. شماره ۹. صص ۶۴۴-۶۴۹.

16- Ardalan. Kavous.(2009),.Globalization and Culture:four paradigmatic views:International Journal of Emeralds :Vol.36.No.5

17- Castillo, Linda G.; Conoley, Collie W.; Cepeda, Lisa M.; Ivy, Karen K.; Archuleta, Debra J. (2010). Mexican American Adolescents' Perceptions of a Pro-College Culture. Journal of Hispanic Higher Education, v9 n1 p61-72 2010.

18- Chang, Zhu (2013). The Effect of Cultural and School Factors on the Implementation of CSCL. British Journal of Educational Technology, v44 n3 p484-501 May 2013.

19- Iwai, Yuko (2015). Using Multicultural Children's Literature to Teach Diverse Perspectives. Kappa Delta Pi Record, v51 n2 p81-86 2015.

20- Law, Wing-Wah; Ng, Ho Ming (2009). Globalization and Multileveled Citizenship Education: A Tale of Two Chinese Cities, Hong Kong and Shanghai. Teachers College Record, Vol 111 No 4 PP 851° 892.

21- Noe, Jeff (2012). The Relationship between Principal's Emotional Intelligence Quotient, School Culture, and Student Achievement. A Dissertation Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Education.

22- Parhar, Nisha; Sensoy, Ozlem (2011). Culturally Relevant Pedagogy Redux: Canadian Teachers' Conceptions of Their Work and Its Challenges. Canadian Journal of Education, v34 n2 p189-218.

23- Smerek, R. E. (2010). Cultural Perspectives of Academia: Toward a Model of Cultural Complexity. In J. C. Smart (Ed.). Higher Education: Handbook of Theory and Research (Vol. 25. pp. 381-423): Springer Netherlands.

24- Tierney, W. G. (2008). The Impact of Culture on Organizational Decision Making: Theory and Practice in Higher Education. Virginia: Stylus Publishing.

25- Uprety, Raju,Sabina Baniya Chhetri (2014). College Culture and Student Satisfaction. Journal of Education and Research. 4(1),77-92.

26- Välimaa, J. (2008). Cultural Studies in Higher Education Research. In J. Välimaa & O. -H. Ylijoki (Eds.). Cultural Perspectives on Higher Education. (pp. 9-25): Springer Netherlands